

de sociaal-economische wederopbouw, aan de zuivering, aan de berechting en aan het rechtsherstel en in die periode viel ook de eerste confrontatie met de Republiek Indonesië – dat zijn allemaal thema's die in volgende hoofdstukken aan de orde komen. *Dit* hoofdstuk zal verder in hoofdzaak handelen over de verhouding tussen de regering en het Militair Gezag, over de positie der Binnenlandse Strijdkrachten, over de heroprichting der politieke partijen, over de positie van de Nederlandse Volksbeweging en van de georganiseerde illegaliteit, over de aanloop tot en de formatie van het noodparlement en over de eerste naoorlogse verkiezingen, waarbij bleek dat van de door sommigen en vooral ook door de koningin verwachte 'vernieuwing' weinig was terechtgekomen. Men dient bij dat alles in het oog te houden dat in dat eerste naoorlogse jaar de gezagsverhoudingen verre van duidelijk waren – de Nederlandse samenleving moest als het ware weer wennen aan de zich ontplooiende vormen van de parlementaire democratie. Trouwens, binnen en uit die samenleving waren in de loop van de oorlog zo grote groepen mensen verplaatst dat het onvermijdelijk geruime tijd duurde voordat de leden van al die groepen weer op hun vroeger of op een ander vast adres waren gekomen, waardoor de samenleving althans in dat opzicht weer een ordelijker karakter kreeg.

De eerste maanden na de bevrijding waren maanden waarin zich, alle verkeersmoeilijkheden ten spijt, grotere groepen Nederlanders verplaatsten dan ooit in de geschiedenis van het land het geval was geweest. Zij hadden maar één wens: weer naar huis terug te keren, en van deze verplaatsingen dienen wij ook daarom een beeld te geven omdat wij in voorafgaande delen van ons werk wèl het lot beschreven van bijvoorbeeld de slachtoffers van de arbeidsinzet in Duitsland en van de gevangenen en de gedeporteerden in diverse Duitse tuchthuizen en kampen maar daarbij niet verder gingen dan de fase waarin diegenen die in leven waren gebleven, werden bevrijd – de beschrijving van hun repatriëring stelden wij uit tot *dit* deel.

Drees, 24 juni 1945 – 3 juli 1946, dat in 1977 verscheen als deel I van de *Parlementaire geschiedenis van Nederland na 1945* – een project van het Centrum voor parlementaire geschiedenis van de Katholieke Universiteit Nijmegen. Dit werk [verder te citeren als: Duynstee en Bosmans] is ons bij het schrijven van dit deel van ons werk tot grote steun geweest.